

מחווה לשני רנוארים

הסרט הצרפתי היפה ביותר שהוצג השנה בפסטיבל קאן לא היה חדשני, לא מהפכני, לא פוליטי ולא נועז. בעצם, יום ראשון בכפר הוא דווקא סרט די שמרני בצורתו, קלאסי, מאופק, קצת איטי. ואף על פי כן, חוויה לראותו. קשה לדעת אם הקביעה שהסרט מיועד לקהל אינטליגנטי, כלומר כזה המוכן גם קצת לחשוב וקצת להציץ מאחורי הפרגוד, היא מחמאה או עלבון, אבל אין ספק שהיא נכונה. יום ראשון בכפר הוא מחווה של בימאי צרפתי בשנות השמונים לבימאי הקולנוע הצרפתי שהיה אולי הגדול בכל הזמנים, ז'אן רנואר, ולבניו של הבימאי הזה, הצייר האימפרסיוניסטי אוגוסט רנואר.

אבל, שלא כרוב המחוות, אשר הופכות לחיקוי, הפעם מדובר במחווה של ממש, מלאה הבנה, ופיקחות. אולי משום שהאיש אשר עשה את הסרט הזה, ברטראן טאוורניה, היה בעבר אחד השותפים למהפכת הגל החדש, שחלה בצרפת לפני כמעט 30 שנה, כאשר כתב מאמרים חוצבי-להבות נגד "קולנוע של אבא" ונגד הסתיידות-העורקים הנרמות כמושג זה. כשאר בני דורו, היה טאוורניה אחד מאותם המטורפים לקולנוע, אשר בלעו סרטים במקום ארוחות בוקר, צהריים וערב.

גם כאשר חרל מלתיבה עיתונאית הוא לא נטש את הקולנוע. הוא הפך לסוכן-פירסום, ובמיקצועו החדש עזר להחריף לצרפת הרבה מאוד סרטים שאחרת לא היו זוכים לתשומת לב מספקת.

טאוורניה היה אחד מסוכני-פירסום נדירים, שהסכימו לקדם סרט כלשהו רק בתנאי שהסרט מצא חן בעיניהם — סוג של מצפון, אשר אינו שכיח כידוע במיקצוע הפירסום.

רישום של אוגוסט רנואר

מחווה לאב הצייר ולבן הבימאי

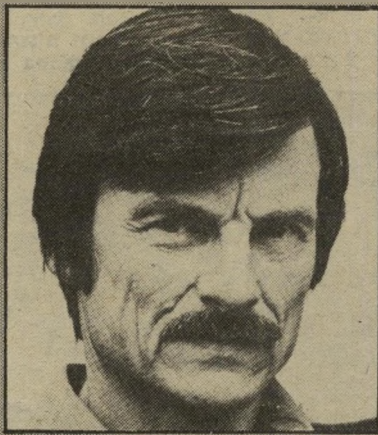
לואי דיקרה וסאבין אזמה ביום ראשון בכפר

מחווה לאב הצייר ולבן הבימאי

מי הוא האיש שברח מן הכפור?

געגועים לעולם שנעלם. החלטתו של טארקובסקי, דווקא לאור המאבקים הללו, להתיישב באיטליה, אינה מחווה הפתעה ראשית, משום שהוא אהב מאוד ארץ זו. שנית, משום שהירבה לבקר בה קודם לכן לעיתים קרובות, ואף לימד בה תקופה מסוימת; שלישית, משום שעשה שם את סרטו האחרון, נוסטאלגיה סרט אשר כהגדרתו של הבימאי הוא תיאור תחושותיו של אמן סובייטי מחוץ

עד שהחליט, בשבוע שעבר, לערוך למערב. נחשב אנדריי טארקובסקי לבכיר קולנועני ברית-המועצות, סרטיו, שחזותם קודרת וחמורה, מלאים וגרושים בסמלים מכל הסוגים, סרטים הנמשכים כולם יותר משעתיים ומצטיינים ביכולת יצירה ויוואלית בלתי-רגילה, היו מאז ומתמיד מוקד משיכה בפסטיבלים, והוכתרו בדרך כלל בפרסים. כל זאת, כמובן, כאשר מוסקווה הירשתה

בימאי אנדריי טארקובסקי עריק באיטליה

בעצם לקרוא לכולם בשמו של הסרט האחרון, נוסטאלגיה. ולוא רק משום שנכולם, גם אם אין זה הנושא המרכזי, יש מבט מלא געגועים לעולם שנעלם, עולם העבר, אשר נראה משום-מה מסודר ומפתה הרבה יותר מן העולם של הנהווה.

היחודי מבין סרטיו הנמצא בישראל הוא סרטו הראשון, ילדותו של אינון. זה סיפור על נער בן 12, המופעל במילתמת העולם הראשונה כמרגל נגד הגרמנים, על הנוסטאלגיה של הנער לימים שלפני המילחמה, לימי ילדותו שנמחקה לעד בשל המילחמה.

המפורסם בין סרטיו הוא אנדריי רובלוב, סרטו השני. זהו אפוס היסטורי על צייר איקונות במאה ה-15, על רקע רוסיה השטועה מילחמות פנימיות, לא זו בלבד שהמראה החיצוני של הסרט הזה מרהיב בעוצמה, אלא שיש בו גם כמה רמזים ברורים מאוד לאירועים אקטואליים יותר מאשר ציור איקונות.

בחיים כמו בסרט. רמזים אלה חוזרים שוב ושוב גם בסרטיו האחרים, שניים מהם עוסקים במדע בדיוני (סולאריס וסטוקר), אחד מכיל זיכרונות, כנראה אישיים, מימי המילחמה, והאחרון, כאמור, הוא התמודדות של אישירוח סובייטי עם הצד הקודר של אוצרות-התרבות באיטליה ועם המרחק המפריד בינו לבין ביתו. עתה יוכל להתנסות בחיים במה שתואר בהצלחה כה גרולה על הכד.

התמונה מתוך סרטו של טארקובסקי: נוסטאלגיה רוסית בניכר

דבית, סרט הכרוך בנוסטאלגיה לא רק למה שנשאר שם, ברוסיה, אלא גם לתקופה אחרת, שפטה מן העולם. טארקובסקי, בנו של משורר ידוע, נולד לפני 92 שנה ועושה סרטים מזה 20 שנה, עד היום הספיק להשלים שישה בלבד — כל אחד מהם מיבצע אדיר בפני עצמו, וכל אחד מהם אירוע קולנועי שראוי להתכבד בו. אפשר היה

לווציא את סרטיו אל מחוץ לגבולות המולדת, לעיתים היה ררוש לשם כך הרבה מאוד זמן, כי טארקובסקי ניהל מאבקים קבועים ובלתי-מוסקים עם הצנזורים בבית, שסברו כי המסר שהוא מביא בסרטיו אינו כשר די הצורך, וכי הביקורת, המסתרת איננה עמוק מאחורי שכבות עבות של פסיכולוגיה ויעיצוב אמנותי, היא בכל זאת ביקורת נוקבת ומרגיזה.

חרדת הקיץ. מזה עשר שנים הוא עושה סרטים, סרטים אינטליגנטיים ומלוטשים, הוזכים בניקודות טובות מאוד, בדרך-כלל בצרפת. אף אחד מסרטיו לא הוצג בישראל, כנראה משום שמפיצי הסרטים בארץ אינם סומכים על האינטליגנציה של הצופים. יום ראשון בכפר יהיה יוצא-דופן מבחינה זו, משום שמוס'יאון תל-אביב הסכים להציגו.

הילדה רמויית המלאך בסרטו של טאוורניה כמו בצעירותם

מקום מתאים בהחלט, בהתחשב בעובדה שגניבור הסרט הוא צייר מוזקן, ורוח הסרט היא רוח תחילת המאה בצרפת, סוף ימי האימפרסיוניזם, דבר הבא לירי כטיטו בכל הגישה של טאוורניה לסרט. העלילה כולה מתרחשת בכפר שליך פאריס, שם מתגורר צייר מצליח למדי, בשם לאדמיראל. הוא בן 76, מאוהב במקום שבו הוא חי, שאותו הוא מצייר שוב ושוב, מכל הזוויות האפשריות (ברגע של הירחור הוא אומר לעצמו, שאילו חרג למרחבים גדולים יותר אולי גם הצלחתו היתה גדלה בהתאם). כל הסרט כולו מתרחש ביום ראשון אחד, מן הכוקר עד הערב, יום ראשון שבו מגיעים לבקר ילדיו של הצייר — בן נשוי, המלווה ברעייתו העולם הזה 2446